

ZAČÁTKY, PROSTŘEDKY A KONCE PŘÍBĚHŮ

Bianca Bellová: Transfer
Host, Brno 2023, 136 s.

Aneta Mladějovská

Jezero. Mona. Ostrov. Slávou a cenami ověněné romány, vyvěrající z hlubšího podloží fantazie, rozmyšlující kategorie prostoru a času, navracející se k archetypálním prvkům z žánrů legend či pohádek. Zdálo by se, že tento proud tvorby Bellové (1970) teče samostatným širokým korytem a její povídkový soubor *Tyhle fragmenty* anebo poslední povídková sbírka *Transfer* pramení někde úplně jinde. Bellová však píše stále stejný příběh, v jehož středu stojí obnažený hrdina uprostřed klíčové životní situace, ve chvíli vychýlení rovnováhy vesmíru. I její v současnosti zakotvená povídková tvorba obsahuje mnoho

obecného a univerzálního jako uvedené romány, i zde mají konkrétní realie poněkud vyabstrahované obrysy a mohly by se odehrávat kdekoli v časech, v nichž mají lidé mobily a létají letadly. Kulisy totiž bývají načrtnuté jako u impresionistického obrazu, protože nejde o konkrétní místo, ale o dojem, který vytváří pocit jakéhosi bezčasí prožívaného v myslí jedince, o jehož příběh tu jde především.

Oproti časosběrnému souboru *Tyhle fragmenty* vznikal *Transfer* velice rychle, autorka ho označuje za svou nejspontánněji napsanou knihu, která byla za měsíc hotová. Impulsem k jejímu vzniku byla příhoda na letišti, přesněji pohled na muže, který si před odletem nasazuje snubní prsten. V letištním prostoru se potkávají i čtyři protagonisté, po nichž se jednotlivé povídky jmenují. Každý řeší jinou komplikaci s letem, každý řeší jiné životní peripetie, všichni se nějakým způsobem střetnou. Letiště je místem, kde je jedinec nucen vystoupit ze své komfortní zóny a je konfrontován s druhými, s jejich únavou, stresem a obnažeností, ze které vyhřezávají vnitřní démoni a zakopaná zranění. Jedná se o místo přesunu, změny – doslovně, ale i metaforicky, protože přesně v této situaci se ocitají hrdinové, jejichž letové, ale i životní situace jsou naprosto rozdílné, přesto jsou však všichni nuceni vystoupit z dosavadní dráhy svého života a začít mu určovat jiný směr.

Lindě zemřela matka a vrací se z karu. Její spolužačka a podvádná umělkyně Silva podvede svého postaršího manžela, ke kterému sice cítí nechuť a bylo by jí lépe bez něho, přesto se u ní dostaví karmický pocit provinění a iracionální víry v to, že svou nevěrou zapříčinila jeho mrtvici. Michael se vrací z univerzitní konference a řeší vztahové, otcovské, ale v přenesené rovině hlavně životní dilema, byť on sám by si to takto nepojmenoval. Otloukánek David se ocitá v naprosto nové situaci, v bodu nula, z jeho životní cesty se vlastně stává cíl sám o sobě, ironická metafora k jeho situaci. Nezdařila se mu pouť, na jejímž konci mělo v ideálním případě proběhnout snad jakési osvícení, možná porozumění životu po

setkání s mužem, který znal Jacka Kerouaca, autora klíčové knihy Davidovy mrtvé lásky („*Je ve mně jako rána, která pořád hnisá*“, s. 87) a stěžejní osoby, která ho „*provázela celým životem... jako maják, kterej mi brání, abych se úplně nerozbil o skaliska*“ (s. 96).

Postavy se ve svém prožívání a přemýšlení přesouvají na ose svého života z minulosti do přítomnosti a zase zpět, s reminiscencemi, jež jsou často z dětství, které podle Bellové člověka ovlivňuje zásadním způsobem. Jsou zde reflektovány nejen mnohdy narušené a nezdravé vztahy dětí, rodičů a prarodičů (v případě Lindy její matka ignoruje, že ji někdo šikanuje, Davidova matka je alkoholička a otec tyran), ale i vztahy mezi muži a ženami (Silva žije s nevěrným manželem a zná se s jeho milenkami, Lindě by nedělalo problém podvést manžela, Michael rozhodně není žádný svatoušek a před očima své vdané milenkou to na letišti zkouší na jinou ženu) a také sebepojetí jedinců samých. Navzdory úsporně pojatému vyprávění, navíc na překvapivě krátké ploše, Bellová věci nezjednodušuje, nebanalizuje ani nemá tendenci dospívat k jednoznačným závěrům či vystavět černobílou hrdinu, aby se zalíbila čtenáři či vypoointovala text do plochých závěrů.

Na zlomových okamžicích čtyř protagonistů je fascinující právě to, že tím bodem zlomu, zastavení se nebo usebrání může být i banální či pro někoho nepochopitelná situace. A děsivé je vědomí skutečnosti, že předkládaná traumata postav se nemusí zahojit a že uvědomění si něčeho ještě nutně neznamená změnu, a pokud už to změnu signalizuje, tak rozhodně nemusí být k lepšímu. V případě *Transferu* se dočkáme jistého zadostiučinění a vyrovnání turbulencí, což je zásadní rozdíl oproti knize *Tyhle fragmenty*, která byla o poznání temnější, zubatá klapala čelistmi, občas se vyjevily přízraky a duchové minulosti a ironický osud škodolibě postrkovaný a naváděný autorkou si s hrdiny leckdy nepěkně pohrával.

Tentokrát se však Lindě v *Transferech* podaří usmířit se s umírající matkou, konfrontovat se s trýznitelem z dětství a terapeuticky se svěřit

cizímu muži z letiště, který nevyužije jejího roztržitého stavu a i přes vzájemnou přitažlivost odmítne vzhledem k okolnostem poněkud nelogickou nabídku k sexu uvědomělým výrokem: „*Každěj máme svoje bolesti. Nejhorší je překrejt nezahojené rány novejma.*“ (s. 48) Maskulinní samec Michael nestydatě a živočišně hodnotí vše v sukni, ohání se s intelektuální nadřazeností darwinovskými teoriemi o evolučních pravidlech reprodukce, ale ve chvíli, kdy se na přistávací plochu musí vrátit jeho letadlo se závadou na motoru a všichni se začínají bát o život, se on a děkanka Helga, matka jeho budoucího dítěte, ukryjí do bezpečných vzorců svého dětství. Ona odříkává zdrávasy, on se vrátí ve vzpomínkách do světa svých prarodičů, ve kterém měl život jasně daný a pravidelný rytmus úkonů s hierarchicky přesně nastavenou důležitostí a kde jako by i smrt přicházela podle nepsaných zákonitostí: „*Jednotvárná práce do úmoru, zapráhnout volky do potahu, jít s nimi v brázdě čerstvě zorané půdy a druhý den to samé zase od začátku, jako by nebylo nic než začátek, prostředek a konec [...]* A nakonec se obléct do bílé košile, učesat se, ulehnout do lože, sepnout ruce na prsou a zavřít oči, jako by si jen dával šlofíka po nedělním obědě, mít věci uspořádané...“ (s. 76–77)

Svět, kde jsou dané role, které nekomplikují balasty moderního světa a ve kterém mít ženu či dítě je normální věc. Za drobný problém tohoto myšlenkového úkrytu, po němž se Michael uchýlí k vyznání lásky a projevu přání ponechat si Helžino dítě, považujeme to, že ani on, ani ostatní aktéři nejsou v běžných životních situacích. Nutně se tak při čtení začíná formovat klíčová otázka – co se bude dít, až opadnou emoce? Ve všech povídkách bychom našli „drobné“ komplikace signalizující, že jednoduchá řešení v životě prostě neexistují. Šťastný konec ale není cílem Bellové, což je také jedna z věcí, kterou se autorka netají. Místo úlevného vydechnutí tak tedy zadržujeme dech a čekáme, zda figurky z vychýlené desky vesmíru popadají, nebo zda se je podaří překloupat do rovnováhy, i když to bude s naprosto jiným uspořádáním. ■